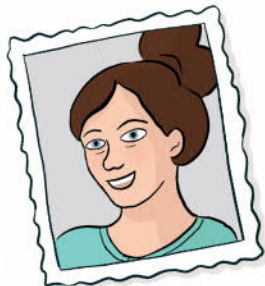

TÁC GIẢ

Martine Gasparov dạy triết học tại trường trung học Các nghề nghệ thuật và Hội họa Auguste-Renoir, Paris. Năm 2014, cô viết cuốn *À table! Petite philosophie du repas* (Vào bàn thôi! Một chút triết học về bữa ăn) thuộc bộ sách "Thú vui tư duy" của NXB Gallimard Jeunesse, tiếp theo là cuốn *Lire, à quoi bon?* (Đọc, để làm gì?) xuất bản năm 2020, thuộc từ sách "Triết học" của NXB Gallimard. Sau khi trở thành tác giả của từ sách "Những chân trời", bộ sách giáo khoa về triết học dành cho học sinh lớp 12, xuất bản tại NXB Belin Education, cô tập trung viết kịch bản, với mong muốn chuyển tải được hết các khái niệm trong chương trình tư tưởng triết học thành truyện tranh.

Émilie Boudet là họa sĩ minh họa. Năm 2014, cô hoàn thành tác phẩm truyện tranh đầu tiên của mình, *Superman n'est pas juif (... et moi un peu)* (Superman không phải người Do Thái (... còn tôi thì hơi hơi)), dựa trên phản hồi của Jimmy Bemon, tại NXB La Boîte à Bulles. Cô cũng là người minh họa cho nhiều tập trong tuyển tập "Toute l'éco et la socio en BD" (Tất tật kinh tế và xã hội bằng truyện tranh), một bộ sách đồng xuất bản giữa NXB La Boîte à Bulles và NXB Belin Éducation.

MỤC LỤC

CHƯƠNG 1 TỰ NHIÊN ĐƯỢC ĐỊNH NGHĨA LÀ TRÁI VỚI NHÂN TẠO? 5

1 Tự nhiên là gì? 6

2 Ta có thực sự phân biệt được tự nhiên với nhân tạo? 8

Truyện minh họa *Vật lí* của Aristotle 8

3 Mọi thứ nhân tạo đều không phải là tự nhiên chẳng? 13

CHƯƠNG 2 TA CÓ THỂ PHÂN BIỆT ĐƯỢC TỰ NHIÊN VỚI VĂN HOÁ? 17

1 Liệu ta có thể bàn về bản chất con người? 18

2 Con người có phải là giống loài đặc biệt trong tự nhiên? 21

3 Người hoang dã có thực sự hoang dã? 24

Truyện minh họa *Tiểu luận* của Michel de Montaigne, "Những kẻ ăn thịt người" 26

4 Vượt ra ngoài tự nhiên và văn hoá 30

Truyện minh họa *Vượt ra ngoài tự nhiên và văn hoá* của Philippe Descola 30

CHƯƠNG 3 TA PHẢI CỐ NGHĨA VỤ VỚI TỰ NHIÊN KHÔNG? 37

1 Con người chinh phục 38

2 Liệu chúng ta có quyền với động vật? 40

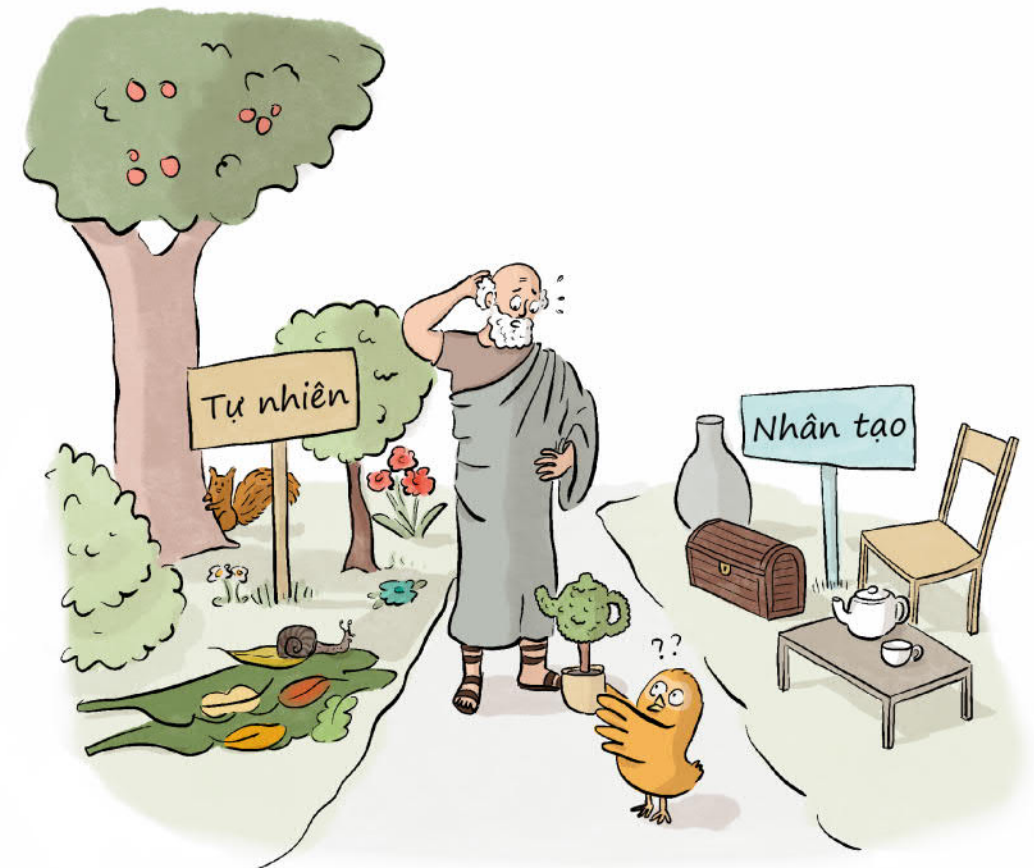
Truyện minh họa *Học thuyết về đức hạnh* của Emmanuel Kant 40

3 Hướng tới nền đạo đức vì Trái Đất 43

Truyện minh họa *Almanach d'un comté des sables* của Aldo Leopold, Suy nghĩ như một ngọn núi 43

CHƯƠNG 1

TỰ NHIÊN ĐƯỢC ĐỊNH NGHĨA LÀ
TRÁI VỚI NHÂN TẠO?

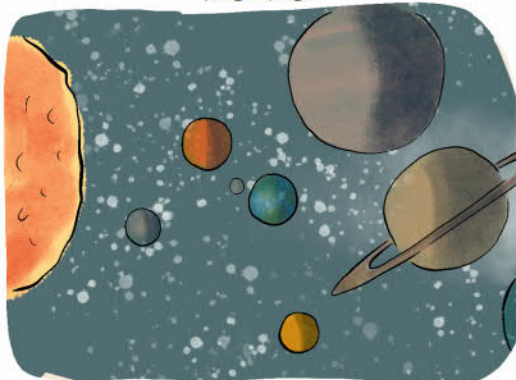

1 TỰ NHIÊN LÀ GÌ?

Khi nói đến tự nhiên, người ta thường chỉ thế giới trong tính tổng thể của nó, không bao gồm những thay đổi hoặc biến hoá có nguồn gốc con người.

Tức là tự nhiên bao gồm toàn bộ vũ trụ, mọi hiện tượng như chuyển động của các thiên thể...

... cả vật chất, cây cối...

... gió, thủy triều...

... và động vật, trong đó có con người.

Vậy nên tự nhiên là toàn bộ hiện thực nhưng phải bỏ ra mọi thứ mà con người đã làm hoặc thêm thắt vào, tức là mọi thứ nhân tạo.

Định nghĩa đầu tiên này có hai vấn đề:

Nếu tự nhiên là cái hiện thực trừ đi cái nhân tạo, thế thì đó chỉ là một định nghĩa mang tính *phủ định**; ta biết rằng bản chất không phải là thế, nhưng ta lại không thể nào nói một cách xác thực được.

TIÊU ĐIỂM
Định nghĩa

**Phủ định* ở đây không mang nghĩa xấu. Từ này chỉ đơn giản diễn tả một *phép trừ*, phải lấy ra, loại bỏ đi các yếu tố.

Thế thì liệu sự phân biệt tự nhiên/nhân tạo có thực sự rõ ràng? Những thứ nhân tạo chẳng phải cũng được tạo ra từ chính tự nhiên đó sao?

2 TA CÓ THỰC SỰ PHÂN BIỆT ĐƯỢC TỰ NHIÊN VỚI NHÂN TẠO?

ARISTOTLE
(348-322 TCN)
Vật lý, quyển 2

Hãy nhìn mọi thứ thật đơn giản.

Trong chúng sinh muôn loài, một số tồn tại nhờ tự nhiên, số khác tồn tại nhờ các nguyên nhân khác.

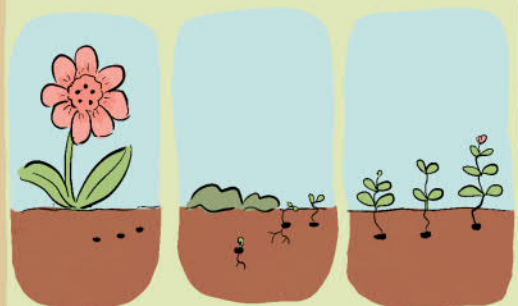
Nhờ tự nhiên? Nhờ các nguyên nhân khác? Thế nghĩa là tự nhiên chính là một nguyên nhân?

Điều này trước hết có nghĩa là các thực thể tồn tại nhờ bản chất của chính chúng, không cần có sự can thiệp bên ngoài từ con người.

Và cũng có nghĩa là chúng đến từ tự nhiên, chúng được sản sinh từ tự nhiên.

Cho nên ở đây tự nhiên mang hai ý nghĩa:

tập hợp những thực thể tự nhiên...

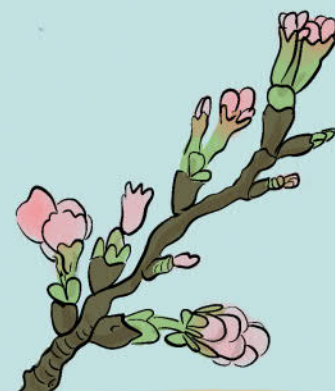
... và những thứ sản sinh ra các thực thể tự nhiên ấy.

Mỗi thực thể đều có sẵn trong mình một nguyên lí di chuyển và nghỉ ngơi.

Đó là điều khiến nó khác biệt với các thực thể nhân tạo.

Ta có thể nhận thấy rằng các thực thể tự nhiên đều có thể chuyển động, thay đổi.

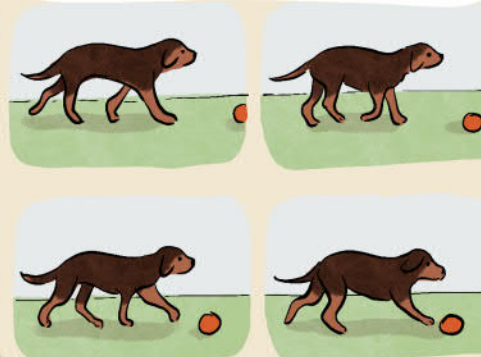

Nhưng các thực thể nhân tạo cũng có khả năng đó.

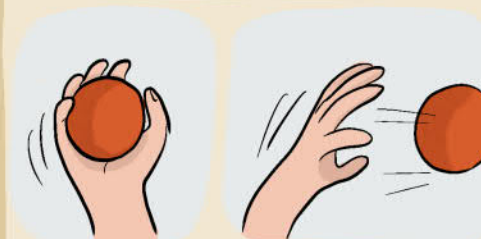
Bắt bóng nào, Calypso!

Sự khác biệt chính là nguyên lí này: nguồn gốc hay nguyên nhân của chuyển động là ở bên trong đối với các thực thể tự nhiên...

... và bên ngoài đối với các thực thể nhân tạo.

➔ Aristotle gọi chuyển động này là "chuyển động bạo lực" vì nó không tự nhiên mà bị ép buộc.

Điều này cũng có nghĩa là tự nhiên không phải thần thánh điều khiển các thực thể tự nhiên từ bên ngoài như những con rối. Tự nhiên là sức mạnh phát sinh từ *nội tại** của sự vật.

[TIÊU ĐIỂM Định nghĩa]

**Nội tại*: xuất phát từ bên trong.